

Auteurs
Ludo van Meeuwen
Trijntje Kraak

Datum
9 maart 2015

Fraudebeleid TU/e Onderwijs

Inhoudsopgave

Titel
Fraudebeleid TU/e Onderwijs

Management samenvatting	3
1 Inleiding	4
1.1 Uitgangspunten	5
2 Fraudebeleid TU/e	6
3 Informeren	7
4 Voorkomen	9
5 Detecteren	12
5.1 Afname in centrale tentamensetting	12
5.2 Inleveren van opdrachten	12
6 Sancties opleggen	14
7 Tussentoetsen	16
7.1 Actieve deelname	16
7.1.1 Toepassing	16
7.1.2 Uitdaging	17
7.2 (Huiswerk) opdrachten	17
7.2.1 Toepassing	17
7.2.2 Uitdaging	17
7.3 Mini-tentamens	18
7.3.1 Toepassing	18
7.3.2 Uitdaging	19
7.4 Aandachtspunten tussentoetsen	20
8 Rollen en verantwoordelijkheden	21
9 Literatuurlijst	22

Management samenvatting

Fraudebeleid TU/e onderwijs is opgesteld binnen het project Fraudebestrijding TU/e en neemt als uitgangspunt de TU/e gedragscode wetenschapsbeoefening. Plagiaat is een specifiek soort fraude en wordt als zodanig in dit fraudebeleid meegenomen. Het fraudebeleid is gesplitst in vier elementen te weten 1. Informeren over fraude, 2. Voorkomen van fraude, 3. Detecteren van fraude en 4. Sancties opleggen in geval van fraude. De uitgangspunten zijn per element uitgewerkt met als resultaat dat per element een tabel van (geplande) acties/regelingen, planning en actoren is weergegeven. Het beleid betreft het hele proces van tentaminering en examinering inclusief vermenigvuldiging, opslag, verspreiding, afname van tentamens en verdere verwerking tot en met diplomering. Daarbij is zo veel mogelijk geprobeerd telkens de controlecycli te sluiten. In hoofdstuk 7 zijn ook voor tussentoetsen basis richtlijnen opgesteld ter bestrijding van fraude. In het laatste hoofdstuk is dan ook een overzicht gegeven van actoren en hun verantwoordelijkheden in het organiseren van toetsing en het borgen daarvan.

Projectteam Fraudebestrijding TU/e

Esther de Brouwer
Trijntje Kraak (projectleider)
Ludo van Meeuwen
Riek Peters
Ron Tempelaars
Gerard van de Watering

Maart 2015

Versie 1.1

Versie 1.0 vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 5 maart 2015

1 Inleiding

Een TU/e diploma is van grote waarde. Het gaat studenten, de arbeidsmarkt en de samenleving er om te kunnen vertrouwen op deze waarde. De TU/e is zich hiervan bewust en werkt daarom continue aan de garantie van deze waarde. Behalve de inhoud van het diploma is het van belang dat er volledig vertrouwd mag worden op het integer behalen van TU/e diploma's. Er zijn drie triggers voor frauduleus handelen te onderscheiden. Deze zijn: gelegenheid tot fraude, motivatie voor fraude en de rationalisatie van fraude. Ook in het kader van fraudesignalering in het hoger onderwijs wordt naar deze drie elementen verwezen (e.g., Becker, Connolly, Lentz, & Morrison, 2006; Tweede Kamer, 2007-2008). Dit betekent dat fraude kan plaatsvinden wanneer er een mogelijkheid toe is, wanneer er een verleiding of druk is om te frauderen en wanneer het frauduleus handelen voor de fraudeur zelf te rechtvaardigen is. Tijdens de studie moet het studenten daarom duidelijk zijn dat fraude niet past bij een wetenschappelijke opleiding, niet makkelijk is, de pakkans in geval van fraude groot is en dat fraude nauwelijks voorkomt. Het College van Bestuur heeft daarom opdracht gegeven tot het bundelen en verder ontwikkelen van TU/e breed Fraudebeleid dat in dit document is gevat. Plagiaat is een specifiek soort fraude en de bestrijding daarvan valt derhalve binnen dit beleidsdocument.

Een aanknopingspunt voor dit fraudebeleid is de door de TU/e ontwikkelde Gedragscode Wetenschapsbeoefening (2014). Deze werd gebaseerd op de landelijke VSNU Gedragscode die de overtuiging inhoudt dat: "(werknemers aan) instellingen die een maatschappelijke rol vervullen, gehouden zijn aan correcte uitoefening van hun taken."

Voor de TU/s staan de volgende vijf principes centraal:

1. Betrouwbaarheid
2. Intellectuele eerlijkheid
3. Openheid
4. Onafhankelijkheid
5. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het naleven van deze vijf principes borgt de grote waarde die wetenschap als merk heeft. Het is daarom van belang dat studenten - wetenschapsbeoefenaars in spe - zich in hun opleiding bewust leren zijn van de grenzen van hun eigen handelen in een wetenschappelijk integere cultuur.

De student als toekomstige wetenschapsbeoefenaar dient actief geïnformeerd te worden over deze grenzen en de gestelde regels en richtlijnen. Vervolgens is het schenden van deze regels en richtlijnen - in elke vorm - handelen dat indruist tegen wetenschappelijke integriteit. Fraude is daarmee een schending van het vertrouwen in (toekomstig) integer handelen. Het fraudebeleid in dit document geeft een overzicht van hoe erop wordt toegezien dat door de student en de instelling afspraken worden nagekomen die rond het thema fraude gelden. In ieder geval de Deans van het Bachelor College en de Graduate School, de opleidingsdirecteuren en directors Graduate Programs, docenten, examinatoren, examencommissies, de tentamencoördinator, de surveillanten en de toetsdeskundige hebben elk hun eigen belangrijke rol bij de totstandkoming en/of uitvoering van het fraudebeleid en zorgen met elkaar voor een sluitende kwaliteitscirkel. Een overzicht van hun onderlinge verantwoordelijkheden is in het laatste inhoudelijke deel over Rollen en verantwoordelijkheden gevat en daar weergegeven in figuur 2. Eerst zullen de uitgangspunten worden besproken waarmee in deze notitie wordt gewerkt. Vervolgens zal in vier stappen het fraudebeleid van de TU/e worden beschreven.

1.1 Uitgangspunten

De universiteit heeft uitgangspunten gesteld ten aanzien van fraude waaraan alle actoren in een wetenschappelijke opleiding zich dienen te conformeren:

- De maatschappij kan vertrouwen op de waarde die van TU/e diploma's wordt verwacht.
- Studeren vindt plaats binnen een wetenschappelijk integere cultuur waarin frauderen ontoelaatbaar is.
- Onder fraude bij onder andere toetsing, bij aanvragen voor vrijstellingen en aanvragen van examens wordt in ieder geval verstaan ieder handelen of nalaten door of vanwege een student, waardoor het vormen van een juist oordeel van diens kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk voor de examinerator onmogelijk wordt gemaakt en/of het opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het examen te beïnvloeden.
- Plagiaat is een specifiek soort fraude.

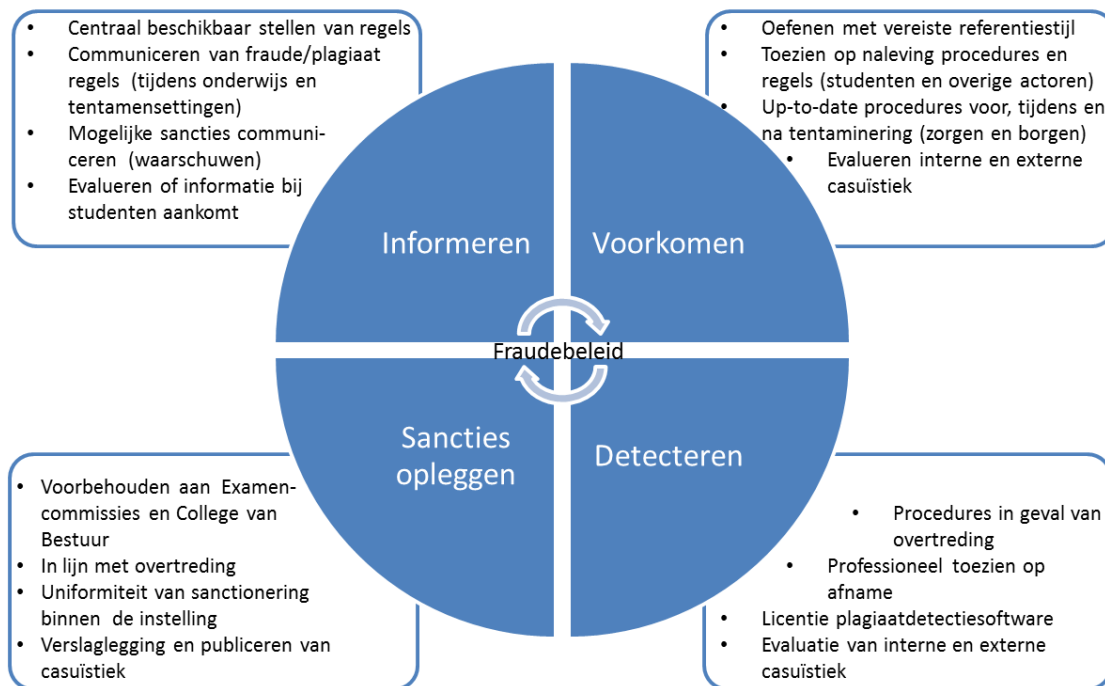
Bij aanvang van de studie hebben studenten het vertrouwen dat zij zich naar de gedragsregels van de wetenschap zullen gedragen. Bij het overtreden van deze regels schaadt de student dit vertrouwen en toont hij/zij zich daarmee niet geschikt als wetenschapper. Het is daarom dat aan de TU/e wordt uitgegaan van een integraal vier-elementen beleid met als doel een wetenschappelijk integere cultuur te handhaven waarin het voor studenten duidelijk is dat frauderen indruist tegen de houding die van hen als wetenschapper wordt verwacht. De holistische aanpak van het vier-elementen beleid sluit aan bij diverse literatuur die de vier elementen beschrijft waaruit fraudebestrijdingsbeleid dient te bestaan (Bloothoofd, Hoiting, & Russel, 2004; Duggan 2006; Park, 2003; cf. Rienties & Arts, 2004).

1. **Informereren:** De grenzen van het toelaatbare worden door de instelling helder gecommuniceerd naar de student.
2. **Voorkomen:** Situaties die fraude in de hand werken, worden door de instelling en door de student voorkomen.
3. **Detecteren:** De instelling zal toezien op een fraudevrij verloop van toetsen.
4. **Sancties opleggen:** In geval van fraude zullen sancties aan overtredende studenten worden opgelegd die passend zijn in het kader van de vorm van fraude en in het licht van het geschade vertrouwen.

Gezien de richting van het projectplan en de opdracht aan het projectteam Fraudebestrijding wordt in de elementen met name ingegaan op de eerder genoemde triggers 'gelegenheid' en 'rationalisatie'. De focus ligt namelijk op het vergroten van de pakkans en het goed informeren van studenten om zo fraude te voorkomen. Om de trigger 'motivatie' specifiek aan te pakken zou vooral gezocht kunnen worden in de sfeer van een gezond studieklimaat en de invloed daarop zoals het curriculum, bindend studieadvies, studiebegeleiding en/of de harde knip en dat valt buiten de scope van het project Fraudebestrijding.

2 Fraudebeleid TU/e

Deze nota Fraudebeleid TU/e Onderwijs stelt de hoofdregels vast ten aanzien van de boven genoemde vier elementen. Behalve een overzicht van de uitgestippelde beleidslijnen geeft deze nota een stand van zaken weer wat betreft uitvoering. Deze regels gelden vanaf de vaststeldingsdatum van het document tenzij anders is vermeld. Verder geeft het een overzicht van documenten waar fraudebestrijdingsbeleid (eventueel per faculteit) verder is uitgewerkt en belegd. Te weten: Model Examenreglement TU/e, model OER, Facultair Toetsbeleid, Studentenstatuut, Regeling centrale tentamenafname TU/e en het Toetskader TU/e waar op termijn deze nota Fraudebeleid een onderdeel van uit zal maken. Fraudebeleid dient nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwe vormen van toetsafname, te volgen en zal richting geven aan fraudepreventie op de TU/e. Daarvoor dient het document geregeld getoetst te worden aan TU/e casuïstiek en casuïstiek van andere onderwijsinstellingen. Dit vraagt om continue aanscherping van fraudebeleid en handhaving van dat beleid. De organisatie hiervan zal verderop in dit document worden beschreven. Deze nota Fraudebeleid TU/e Onderwijs geldt tevens als input voor het facultair toetsbeleid.

Figuur 1 Overzicht van een vier-elementen fraudebeleid TU/e (L.W. van Meeuwen, 2014) op basis van Rienties & Arts (cf. 2004).

3 Informeren

De grenzen van het toelaatbare worden door de instelling helder gecommuniceerd naar studenten.

De opleidingen van de TU/e hanteren een beleid op bewust worden middels informeren zodat studenten weten wat fraude is. Gewenst gedrag is beschreven in "TU/e Gedragscode Wetenschapsbeoefening". In het studentenstatuut wordt naar de gedragscode verwezen. De definitie van fraude ligt vast in het Examenreglement. Examencommissies doen jaarlijks verslag van casuïstiek. Het is aan opleidingen hierover studenten te informeren.

Onder de verantwoordelijkheid van de Deans worden de komende tijd acties ondernomen ter implementatie van de gedragscode onder BSc studenten, MSc studenten, PhD studenten en PDEng studenten.

De regels die betrekking hebben op fraude worden door de instelling up-to-date gehouden en aan studenten beschikbaar gesteld via de digitale studiegids. Hiervoor is tot 1 april 2015 de projectgroep 'fraudebestrijding' actief waarna de opdracht bij het CCKO zal worden gelegd om toe te zien op een periodieke evaluatie.

Tabel 1 geeft een overzicht van acties en de stand van zaken ten aanzien van informeren over fraude.

Tabel 1 Acties ten aanzien van informeren over fraude

Actie	Stand van zaken	Gepland	Gereed	Betrokken partij (en)
Gedragscode				
Code in Intro	In overleg met STU	1 jul 2015		STU
Code binnen BSc en MSc opleidingen aandacht geven	- Onderschrijving studenten door ondertekening presentiekaart bij eindtoetsen - Plaatsing in digitale studiegids - Opnemen in studentenstatuut	1 okt 2014 1 apr 2015 1 jul 2015	✓ ✓	Opleidingsdirectie
Ondertekening code master studenten bij aanvang studie	Te verwerken in implementatieplan Graduate School met aandacht voor buitenlandse studenten	1 feb 2015		Dean Graduate School
Benoemen code tijdens BSc en MSc diploma-uitreiking	Tekst vastgesteld door CvB 4 december 2014	1 jan 2015	✓	College van Bestuur heeft faculteitsbesturen gevraagd te zorgen dat tekst wordt uitgesproken.
Ondertekening code PhD studenten bij aanvang	Ontvangen vanaf 1 december 2014 een brief met verklaring met verzoek te ondertekenen	1 sep 2014	✓	Promotoren Inhaalslag via DPO

Benoemen code tijdens verdediging van proefschrift	Tekst vastgesteld door CvB 4 december 2014	1 jan 2015	✓	College van Bestuur heeft faculteitsbesturen gevraagd te zorgen dat tekst wordt uitgesproken.
Ondertekenen code PDEng studenten bij aanvang	Ontvangen vanaf 1 december 2014 een brief met verklaring met verzoek te ondertekenen	1 sep 2014	✓	Hoogleraren Inhaalslag via DPO
Benoemen code tijdens PDEng diplomaceremonie	Tekst vastgesteld door CvB 4 december 2014	1 jan 2015	✓	College van Bestuur heeft faculteitsbesturen gevraagd te zorgen dat tekst wordt uitgesproken.
Overige regels				
Regeling centrale tentamenafname TU/e	Vastgesteld 4 december 2014	1 jan 2015	✓	College van Bestuur
OER, ER, Studentenstatuut	Beschikbaar stellen via de digitale studiegids	Jaarlijkse update		STU, Bachelor College, Graduate School
Fraudebeleid TU/e onderwijs updaten	Versie 1.0	Jaarlijks		CCKO, CvB
Communicatie naar studenten over casuïstiek		1 sep 2015		Opleidingsdirectie en Examencommissie

4 Voorkomen

Situaties die fraude in de hand werken, worden door de instelling en door de student voorkomen.

Het instellingsbestuur is verantwoordelijk voor de praktische organisatie van tentamens en examens (artikel 7.10, derde 3, WHW). De opleidingen aan de TU/e hanteren beleid ten aanzien van reduceren van mogelijkheden tot fraude voor, tijdens en na alle soorten tentaminering en examinering. Enerzijds wordt (vooral onbewuste fraude) voorkomen door goed informeren. Anderzijds zorgt toezicht op fraude, het inrichten van geschikte toetssituaties en het naleven van juiste procedures voor een preventieve werking. Op de TU/e zijn toetssituaties en procedures rond tentamenafnames gericht op het verkleinen van fraudekansen. Voor centrale tentamenafnames staan zowel de procedures als de wijze van toezicht ter detectie en sanctionering van mogelijke fraude beschreven in de "Regeling centrale tentamenafname TU/e" en de daarbij behorende bijlagen:

- Op een tentamenvoorblad van de TU/e wordt ten aanzien van fraude minimaal vermeld
 - o welke hulpmiddelen zijn toegestaan
 - o de belangrijkste regels ter voorkoming van fraude
 - o enkele voorbeelden van frauduleus handelen
- Op een presentiekaartje: De student tekent voor presentie en het zich houden aan de TU/e gedragscode wetenschapsbeoefening tijdens het tentamen.

Docenten van 1^e jaars BSc en MSc vakken hebben onder coördinatie van de opleidingsdirecteur de taak om aandacht te besteden aan de communicatie van de regels aan de studenten en hen indien nodig van feedback te voorzien ter bewustmaking van deze regels. Dit kan onder andere belegd zijn bij docenten voor Professionele vaardigheden. De opbouw in de leerlijn informatievaardigheden in het Bachelor College is ingedeeld in drie fases. In de eerste fase maken studenten kennis met het zoeken in wetenschappelijke databanken en maken zij kennis met de betekenis van citaties in de wetenschappelijke literatuur. In de tweede fase leren studenten zoekvragen formuleren en zoekacties uitvoeren en het correct gebruiken van gevonden informatie (citeren en refereren). In de derde fase dienen studenten ook relevantie literatuur te kunnen verwerken. Dit houdt onder meer in het correct gebruik van parafaseren en citeren en het opstellen van een literatuurlijst in de voor het vakgebied gebruikelijke stijl. Hierna mag van studenten worden verwacht dat zij zich houden aan deze referentieregels. Wanneer studenten pas later in hun BSc opleiding de betreffende majorvakken volgen, dienen de studeerwijzers van vakken voldoende informatie te bevatten over de geldende frauderegels.

In de studeerwijzer van de vakken zullen studenten verwezen worden naar frauderegels en zal worden aangegeven welke stijl er wordt gebruikt voor refereren en parafaseren. Kennisdomeinen binnen de TU/e hanteren diverse regels voor refereren en parafaseren. Om van studenten te kunnen verwachten dat zij zich houden aan deze referentieregels wordt binnen een opleiding bij voorkeur voor één referentiestijl gekozen die aansluit bij het betreffende kennisdomein. Indien samenwerking tussen studenten is toegestaan, voorzien docenten via de studeerwijzer studenten altijd van transparante regels die aangeven onder welke voorwaarden samenwerken en het gezamenlijk inleveren van werk is toegestaan. Ook zullen studenten via de studeerwijzer worden ingelicht over de tools die docenten ter beschikking hebben om fraude (in het bijzonder plagiaat) te detecteren en over casuïstiek bij geconstateerde fraude.

Dit houdt in dat studenten:

- via de studeerwijzers worden gewezen op de plaatsen waar regelingen rond fraude te vinden zijn.

- worden geïnformeerd via de studeerwijzers over de regelgeving rond tentamenafname en inleveren van eigen werk.
- worden geïnformeerd via de studeerwijzers over de regels van citeren en parafaseren.
- oefenen in de leerlijn informatievaardigheden met het toepassen van referentieregels.
- waarschuwend feedback ontvangen onder andere in de leerlijn informatievaardigheden bij overtreding van regels referentieregels.
- bewust worden gemaakt via de studeerwijzers van de mogelijke sanctionering bij overtreding van de regels

Over regels en richtlijnen worden docenten geïnformeerd in de cursussen BKO. Daarnaast zijn losse cursussen beschikbaar (o.a. plagiaatdetectie).

Jaarlijks worden surveillanten geïnformeerd op trainingsbijeenkomsten over bijvoorbeeld aanscherpingen van regelingen en procedures. Zij zien immers toe op de naleving van de Regeling centrale tentamenafname TU/e. Bij aanname worden surveillanten gekozen die voldoen aan het profiel externe surveillant. Door middel van een jaarlijkse evaluatiecyclus wordt het functioneren van surveillanten gemonitord. Vervolgens wordt door training en selectie de surveillantepool up-to-date gehouden.

De instelling ondersteunt de verantwoordelijke docenten door hen te faciliteren bij de (grootschalige) toetsafname. Er is voorzien in een service voor veilig printen, een service voor opslag en verspreiding bij grote afnames en verder worden digitale eindtoetsen in een gecontroleerde omgeving afgenomen. Ook worden geprinte en ongeprinte diploma's beschouwd als waardepapier. Dit betekent dat diploma's beveiligd zijn opgeslagen, geprint, geregistreerd, uitgegeven en indien nodig op een veilige manier worden vernietigd.

Onder andere via de commissarissen onderwijs ontvangt de instelling continue feedback van studenten m.b.t. het onderwerp fraude. Naar aanleiding van deze feedback worden jaarlijks de zwaktes van het centrale tentamenafnamesysteem in kaart gebracht en wordt in overleg met een toetsdeskundige en examencommissies door de opleidingsbesturen verbeteringen voorgesteld.

Tabel 2 geeft een overzicht van acties en de stand van zaken ten aanzien van voorkomen van fraude.

Tabel 2 Acties ten aanzien van voorkomen van fraude

Actie	Stand van zaken	Gepland	Gereed	Betrokken partij (en)
Centrale tentamenafname				
Selectie surveillanten	Profiel is opgesteld	1 apr 2015	✓	DIZ
Training surveillanten	Training 2014-2015 afgerond	okt 2014	✓	DIZ
Invoering en monitoring van naleving Regeling centrale tentamenafname TU/e	Invoering Monitoring	1 jan 2015 Continu	✓	OMT, CvB
Jaarlijkse evaluatie	Up-to-date	Jaarlijks in januari		Opleidingsdirecties, Studenten, Toetsdeskundige, Examencommissies, Tentamencoördinator
Veilig printen	Printservice op TU/e beschikbaar		✓	DIZ
Referentiestijl				
Aanleren aan studenten	Elk betreffende vak. Is daarenboven onderdeel van professionele vaardigheden		✓	Opleidingsdirectie, STU
Keuze van stijl per opleiding		1 sep 2015		Decaan, Opleidingsdirectie
Aanschaf campuslicentie plagiaatdetectiesoftware	Ephorus overgenomen door Turnitin	1 sep 2014	✓	Deans, ICT
Bredere uitrol Ephorus naar docenten	Na vaststelling Fraudebeleid	1 april 2015	✓	Docenten
Programma van Eisen Plagiaatdetectiesoftware	Projectleider benoemd	1 juli 2015		ICT tafel Programmaleider Digitaal Toetsen
Professionalisering				
BKO	Vernieuwde leer-gang gaat van start	1 jan 2015	✓	DPO
Diverse professiona-liseringscursussen voor docenten m.b.t. toetsing	Ontwikkeld en ingepland	1 jan 2015	✓	DPO
Digitale toetsen				
Rustig toetsen	In werking bij W&I		✓	W&I
Uitvoeren programma-plan digitaal toetsen	Opstart diverse projecten	2016-2017		Diverse partijen
Digitale studiegids				
Vak specifieke informatie over fraude in elke studeerwijzer en/of verwijzing naar fraude gerelateerde informatie	Verder uitrollen en controleren	1 sep 2015		Opleidingsdirectie, Deans, OC's

5 Detecteren

De instelling zal toezien op een fraudevrij verloop van toetsen.

Beleid op toezicht op fraudevrij verloop van toetsen is onderverdeeld in twee thema's te weten 1. afname in tentamensetting, en 2. inleveren van opdrachten. In alle gevallen is melding van fraude aan de examencommissie cruciaal. De examencommissie houdt een dossier bij waardoor inzicht in de voorgeschiedenis van studenten mogelijk is.

5.1 Afname in centrale tentamensetting

Het instellingsbestuur heeft de verantwoordelijkheid te zorgen voor de kwaliteit bij tentamenafnames. Hiervoor het College van Bestuur op 4 december 2014 de Regeling Centrale Tentamenafname TU/e vastgesteld die ingaat op 1 januari 2015. Surveillanten hebben de opdracht gedurende de tentamens toezicht te houden, de orde handhaven en te zorgen voor de aanwezigheidsregistratie. Indien voorafgaand aan, tijdens of na het tentamen, door een examiner of surveillant fraude wordt geconstateerd of wordt vermoed, legt de examiner en/of surveillant dit zo spoedig mogelijk in een proces-verbaal vast. De student dient op verzoek van de examiner of surveillant eventuele bewijsstukken beschikbaar te stellen. Van een weigering daartoe wordt in het verslag melding gemaakt.

Het proces-verbaal dient door de examiner aan de examencommissie te worden verstuurd waarbij de student staat ingeschreven. De surveillant maakt melding van het uitschrijven van een proces-verbaal in de tentamenevaluatie waarvan de uitkomsten ook aan betreffende examencommissies en opleidingsdirecties worden teruggekoppeld. De examencommissie neemt naar aanleiding van het opgemaakte proces-verbaal een besluit, waarbij ze de procedure die in het model Examenreglement is opgenomen, in acht neemt.

Inventarisatie in 2014 onder studenten en surveillanten gaf aan dat toiletbezoek een fraudegevoelig gedeelte van de tentamenafname is. Surveillance bij toiletbezoek is aangescherpt en mogelijkheden voor het controleren op gebruik van digitale devices met netwerkverbinding worden onderzocht.

5.2 Inleveren van opdrachten

Alle werkstukken die ter beoordeling aan examinatoren worden aangeboden, kunnen op plagiaat worden gecontroleerd, waarmee kan worden gecheckt of de ingeleverde opdracht voldoet aan de eisen die aan eigen werk worden gesteld. De TU/e beschikt hiervoor over een campus brede plagiaatdetectie softwarelicentie.

Voor alle BSc en MSc eindopdrachten geldt dat pas een cijfer wordt toegekend wanneer van het ingeleverde werk is nagegaan of er al dan niet sprake is van plagiaat. Wanneer de opdracht vertrouwelijke informatie bevat zal extra aandacht worden besteed aan het waarborgen van deze vertrouwelijkheid in de plagiaatdetectiesoftware.

Tabel 3 geeft een overzicht van acties en de stand van zaken ten aanzien van detecteren van fraude.

Tabel 3 Acties ten aanzien van detecteren van fraude

Actie	Stand van zaken	Gepland	Gereed	Betrokken partij (en)
Afname in centrale tentamensetting				
Training surveillanten	Training 2014-2015 afgerond	okt 2014	✓	DIZ
Rapportage n.a.v. centrale tentamenafname	Rapportage wordt na elke tentamenperiode gemaakt en verstuurd	juni 2014	✓	DIZ, Opleidingsdirectie, Examencommissies
Toiletbezoek minder fraudegevoelig maken	Strenger toezicht op telefoonbezit is ingevoerd. Mogelijkheid aanschaf netwerksignaalscanners wordt onderzocht	jan 2015 voorjaar 2015	✓	DIZ
Inleveren van opdrachten				
Aanschaf campuslicentie plagiaatdetectie-software	Ephorus is overgenomen door Turnitin.	1 sept 2014	✓	Projectteam fraudebestrijding, ICT, Opleidingsdirectie ICT, STU
Bredere uitrol Ephorus naar docenten	Na vaststelling Fraudebeleid	1 apr 2015	✓	Projectteam fraudebestrijding, ICT, Opleidingsdirectie ICT, STU
Invoeren plagiaat-check bij BSc en MSc scripties	In ontwikkeling	1 apr 2015		ICT, Opleidingsdirecties, Examencommissies
Diverse professionaliseringscursussen voor docenten m.b.t. toetsing	Ontwikkeld en ingepland	1 jan 2015	✓	DPO
Evaluatie				
Inventariseren feedback studenten	Via Commissarissen Onderwijs in Monitorgroep Bachelor College	Jaarlijks		Bachelor College
Evaluatie jaarverslagen EC's	Jaarlijks	1 mrt 2015		CCKO, Examencommissies
Klachten inventariseren		Continu		Studentendecaan, STU

6 Sancties opleggen

In geval van fraude zullen sancties worden opgelegd die passend zijn in het licht van het geschade vertrouwen.

In alle fraudegevallen wordt een uitgewerkt tentamen pas van een beoordeling/cijfer voorzien, wanneer de examencommissie een besluit heeft genomen over de vraag of er sprake is van fraude en welke sancties op zijn plaats zouden zijn. Dat een student fraude heeft gepleegd wordt opgenomen in het studenteninformatiesysteem.

De examinerator is ervoor verantwoordelijk dat eventuele meldingen over fraude aan de examencommissie worden gestuurd. Het verslag wordt tezamen met het eventuele schriftelijke commentaar van de student zo spoedig mogelijk door de examinerator aan de examencommissie van de opleiding waar de student is ingeschreven gezonden, alsmede, indien van toepassing, naar de examencommissie van de opleiding waartoe de onderwijseenheid, waarin tentamen werd afgelegd, behoort. De examencommissie van de opleiding waar de student is ingeschreven legt een dossier aan. De examencommissie hoort de student en beraadt zich over de op te leggen sanctie. De examencommissie sanctioneert de student, die fraude heeft gepleegd. Dit gebeurt binnen de kaders die de wet heeft gesteld. Het streven is om deze procedure binnen vier weken na melding van de fraude bij de examencommissie afgerond te hebben.

Opleidingen op de TU/e voeren in beginsel een uniform beleid ten aanzien van het opleggen van sancties ter handhaving van een wetenschappelijke integere cultuur op de TU/e. Vanwege opleiding overstijgende vakken is het nodig dat uniforme sancties worden opgelegd. Hiertoe is een handelingsprotocol opgesteld (handelingsprotocol opleiding overstijgende fraude: Sharepoint examencommissies).

Als bijdrage aan het naleven van bovenstaande procedure en ter uniformering bij het opleggen van sancties wordt in het AEB- en AEM-overleg casuïstiek besproken. Jaarlijks rapporteren de examencommissies de fraudegevallen in hun jaarverslagen. Tabel 4 geeft een overzicht van acties en de stand van zaken ten aanzien van het opleggen van sancties bij fraude.

Tabel 4 Acties ten aanzien van opleggen van sancties bij fraude

Actie	Stand van zaken	Gepland	Gereed	Betrokken partij (en)
Uniforme sanctionering	In geval van fraude bij opleiding overstijgende vakken is een protocol voor uniforme sanctionering vastgesteld	24-6-2014	✓	AEB
Proces-verbaal invoeren	Vooruitlopend op de Regeling centrale tentamenafname TU/e is bijlage 5 (proces-verbaal) al in gebruik	1 sep 2014	✓	DIZ
Opleggen van sancties in het licht van de code wetenschaps-beoefening	Fraudebeleid (dit document) en communicatie code wetenschaps-beoefening TU/e	voorjaar 2015		DAZ, STU, Deans
Rapporteren casuïstiek in jaarverslag	Praktijk	Jaarlijks		Examencommissies

7 Tussentoetsen

Tussentoetsen hebben het doel studenten van feedback te voorzien zodat zij inzicht krijgen in de stand van hun ontwikkeling. Een spagaat ontstaat doordat studenten gestimuleerd worden aan de tussentoetsen mee te doen door dat zij een deel van het eindcijfer al tijdens de tussentoetsen kunnen verdienen. Zo hebben tussentoetsen dus ook een summatieve functie. De summatieve functie is zeer beperkt als het gaat om het bepalen of iemand een vak met een voldoende afsluit. Los van het cijfer dat voor tussentoetsen is gehaald, geldt namelijk dat minimaal een 5,0 voor de eindtoets moet zijn gehaald om een vak met een voldoende te kunnen afsluiten. Desalniettemin geldt ook voor tussentoetsen dat cijfers daarvoor eerlijk dienen te ontstaan en dat, bij de keuze door de examinerator voor een toetsituatie, de potentiële fraudemogelijkheden serieus in acht moeten worden genomen. Vanaf begin december 2014 wordt het beleid op tussentoetsen herijkt in opdracht van de Dean Bachelor College. De Dean formeert een werkgroep met de opdracht voor 1 september 2015 een advies op te leveren over eventuele aanpassingen in het beleid op tussentoetsen zodat de spagaat tussen de summatieve en de formatieve functie van de tussentoetsen wordt verkleind. Vooruitlopend daarop is dit hoofdstuk samengesteld dat volledig gebaseerd is op de huidige praktijk van tussentoetsen en aangepast dient te worden op het op te leveren advies van die werkgroep.

In de praktijk blijkt een grote diversiteit aan vormen van tussentoetsen. Het uitgangspunt is namelijk dat elke docent een toetsvorm kiest die voor het vak optimaal aansluit bij de leerdoelen. Een enkele set regels ter voorkoming van fraude zou de gewenste diversiteit aan vormen van tussentoetsen tekort doen en is voorbarig gezien de geplande herijking van het integrale beleid op tussentoetsen (d.w.z. inclusief fraudebeleid). Daarom is in deze eerste opzet gekozen voor een verdeling in drie soorten tussentoetsen zoals die in de huidige praktijk worden geobserveerd: 1. Actieve deelname, 2. (huiswerk)opdrachten en 3. 'minitentamens'. Hoewel deze verdeling niet exclusief is, geeft het handvatten om ook op het gebied van tussentoetsen de goede ervaringen uit de opgedane praktijk - en uitdagingen voor de praktijk - te benoemen zodat hierover zoveel mogelijk vanuit één mentaal beeld gecommuniceerd kan worden. Uitgangspunt hierbij is dat ook bij tussentoetsen zo helder mogelijk moet worden uitgedragen dat fraude niet past in een wetenschappelijke opleiding.

7.1 Actieve deelname

In enkele gevallen geldt actieve deelname in geplande onderwijsbijeenkomsten als tussentoets. Tijdens een dergelijke onderwijsbijeenkomst ontvangen studenten feedback op specifieke opdrachten waardoor op specifieke leerdoelen extra oefening plaatsvindt ter voorbereiding op het tentamen. Aan studenten wordt dan vooraf gecommuniceerd waarom voor deze toetsvorm is gekozen, welke werkzaamheden tijdens die actieve deelname worden verwacht en welke regels voor aanwezigheid gelden. Omdat feedback al plaatsvindt tijdens de onderwijsbijeenkomst, wordt er geen individueel werk achteraf nagekeken op basis waarvan een cijfer bepaald wordt.

7.1.1 Toepassing

Deze vorm van tussentoetsen blijkt vooral geschikt voor situaties waarbij samen moet of kan worden gewerkt en waarbij een bepaalde opdracht duidelijk als voorbereiding voor het

eindniveau kan worden geïdentificeerd zonder dat een cijfer voor dat betreffende deel een meerwaarde geeft en/of onmogelijk enigszins objectief te bepalen is.

7.1.2 Uitdaging

Bij een dergelijke vorm van tussentoetsen is identiteitsfraude waarschijnlijk de meest problematische vorm van fraude. Om deze vorm van fraude te voorkomen, kan actieve deelname uitsluitend meetellen wanneer aanwezigheid meetbaar is. Mogelijkheden om actieve deelname eerlijk toe te passen zijn het werken met overzichtelijke groepen, registratie van aanwezigheid en op enige wijze controle daarvan. Voorbeelden zijn het natellen van handtekeningen/paragrafen van de aanwezigen en/of het controleren op identiteit door middel van een steekproef. Fraude bij actieve deelname dient gemeld te worden bij de examencommissie die daar vervolgens een oordeel over zal vellen om eventueel een sanctie op te leggen.

7.2 (Huiswerk) opdrachten

Onder opdrachten worden alle vormen van tussentoetsen verstaan waar studenten thuis of tijdens (werk)colleges aan opdrachten werken die worden ingeleverd en worden beoordeeld.

7.2.1 Toepassing

Ten opzichte van een toetsvorm waarbij actieve deelname geldt als tussentoets, is het werken met (huiswerk)opdrachten een vorm die het geven van individuele schriftelijke feedback toelaat. Deze vorm is vooral geschikt in situaties waarbij, net als bij vergelijkbare *eindopdrachten* van vakken, individuele opdrachten of groepsopdrachten worden gegeven waarbij het raadplegen van bronnen en/of communiceren met peers deel uitmaakt van het gewenste proces om tot een goed eindresultaat van een te beoordelen product te komen. Zie de adviesnota Peer Assessment voor Toetsing (L.W. van Meeuwen, 2014) voor handvatten bij het gebruik van peer assessment bij tussentoetsen.

7.2.2 Uitdaging

De uitdaging in deze vorm van toetsing is de verleiding voor studenten te minimaliseren om klakkeloos te 'copy-pasten'. Hiervoor worden middels de fases *informer*, *voorkomen*, *detecteren* en *sancties opleggen* handvatten gegeven.

Informer

Informeert studenten voorafgaande aan een de opdracht over het doel van de gekozen vorm van tussentoetsen. Informeert daarbij tevens in welke mate samenwerking tussen studenten is toegestaan tijdens het maken van de opdracht en onder welke voorwaarden. Communiceer daarbij tot welke grenzen corrigerende feedback kan worden verwacht en communiceer dat wanneer getwijfeld wordt aan het inleveren van eigen werk en wanneer dan sprake is van een vermoede van fraude, welk mogelijk traject met de examencommissie dat tot gevolg kan hebben. Van geschreven opdrachten kan aangegeven worden dat deze op plagiaat gecontroleerd kunnen worden.

Voorkomen

Kies bij voorkeur een opdracht waarbij fraude (met name plagiaat) geen rol kan spelen (bijvoorbeeld: jaarlijkse update van de opdracht, individuele keuzes in de opdracht laten maken waardoor kopiëren zinloos is). Indien dat streven niet wordt gehaald is het raadzaam om op enigerlei wijze extra op plagiaat te controleren (bijvoorbeeld al dan niet met een tool steekproefsgewijs op plagiaat controleren). Van het informeren hierover mag ook een preventieve werking worden verwacht.

Detecteren

Voor detectie van plagiaat bij opdrachten is een campuslicentie van Ephorus beschikbaar voor geschreven werk. Voor programmeerwerk is Peach beschikbaar. Wanneer fraude-/plagiaatregels zijn overtreden volgt feedback. Wanneer daartoe aanleiding is, informeer dan de examencommissie. Het is aan te bevelen om door middel van toetsanalyses regelmatig te monitoren of verwachte correlaties tussen scores op tussentoetsen en die op (delen van) eindtoetsen ook daadwerkelijk optreden. In geval van onverwachte discrepanties tussen scores op tussentoetsen en scores op (delen van) eindtoetsen, dan is het aan te raden de gekozen vorm van tussentoetsen te heroverwegen.

Sanctie opleggen

De examencommissie velst een oordeel over het vermoeden van fraude en kan bij haar oordeel in overweging nemen welke informatie vooraf aan studenten is verstrekt, welke feedback in eerdere instantie is gegeven aan die student en welke maatregelen de docent heeft getroffen om fraude te voorkomen.

7.3 Mini-tentamens

Het meten van bepaalde kennis en/of vaardigheden vraagt om meer gecontroleerde toetsituaties. Dit zijn situaties die invulling geven aan een behoefte om kennis- of vaardigheidsmetingen te doen met gebruik van beperkte hulpmiddelen. Dit worden vaak mini-tentamens genoemd omdat het vaak gelijktijdige afnamen van toetsen bij grote groepen studenten betreft in een setting die op een eindtoets lijkt en omdat deze voor een substantieel deel de hoogte van het eindcijfer kunnen bepalen (praktijken bekend tot 30%) zodra aan de minimale eisen van de eindtoets wordt voldaan. Het grote verschil met de setting van een eindtoets is echter dat deze tussentoetsen een kleiner gedeelte van de hele tentamenstof behelzen en - ondanks het hierboven genoemde hoge percentage - in beperktere mate een summatieve functie hebben. Immers, de beslissing of een student een vak al dan niet haalt, ligt voor een groot gedeelte in de minimale eisen voor de eindtoets verankerd omdat minimaal een 5,0 moet zijn behaald om een vak met een voldoende af te kunnen sluiten.

7.3.1 Toepassing

Sommige minitentamens zijn dusdanig ontworpen dat extra faciliteiten (bijvoorbeeld surveillance) nodig is. In dat geval kan voor extra faciliteiten een verzoek worden ingediend bij de Dean Bachelor College. Voor zover mogelijk zal de Dean Bachelor College het inzetten van extra faciliteiten toestaan.

7.3.2 Uitdaging

De mate waarin brongebruik of samenwerking tussen studenten tijdens deze tussentoetsen dient te worden beperkt, bepaalt voor een groot gedeelte de mate waarin een gecontroleerde toetsomgeving moet worden gecreëerd en facilitering moet worden toegestaan door de Dean. De mate van brongebruik of samenwerking kan variëren van het in groepen komen tot één antwoord op een (Clicker-)vraag tot het individueel oplossen van een toetsvraag op papier. De uitdaging bij mini-tentamens ontstaat wanneer individuele opgaven worden verstrekt en bronnen niet mogen worden gebruikt. De uitdaging in deze vorm van toetsing is de verleiding voor studenten te minimaliseren om ongewenst te communiceren en/of onbedoelde bronnen te gebruiken. Hiervoor worden middels de fases *informer*, *voorkomen*, *detecteren* en *sancties opleggen* handvatten gegeven.

Informer

Informeel voorafgaande aan een mini-tentamen de studenten over het doel van de gekozen vorm van tussentoetsen. Informeer hen daarbij tevens in welke hulpmiddelen zijn toegestaan tijdens het maken van de toets en welke sancties kunnen volgen bij het overtreden van de gestelde regels. Leg duidelijk uit welke regels worden gesteld aan het gebruik van eigen devices (bijvoorbeeld Clickers, Laptops) zodat achteraf de juiste identiteit aan het ingeleverde werk gekoppeld kan worden.

Voorkomen

Docenten hebben in eerste instantie de uitdaging een toetsvorm te kiezen waarbij fraude (bijv. afkijken, identiteitsfraude, communicatie, (digitale) bronnen) geen zin heeft. Indien dat streven niet wordt gehaald, zal gekeken moeten worden welke maatregelen genomen kunnen worden om individueel werken af te dwingen en ongeoorloofd brongebruik te beperken. Hierbij kan worden gedacht aan het gebruik van de shuffletool of een andere manier om meerdere toetsversies te verzorgen. Sta tijdens dergelijke tussentoetsen toiletbezoek niet toe. Voor zover dat mogelijk is en noodzakelijk is, stelt de Dean faciliteiten beschikbaar om fraude tijdens de toetsafname te voorkomen (bijvoorbeeld grote zaal of surveillance).

Detecteren

Indien controle op fraude tijdens mini-tentamens nodig is, vindt dit in eerste instantie plaats door medewerkers van de TU/e. Wanneer goedkeuring voor facilitering door de Dean is gegeven, zijn externe surveillanten beschikbaar. Het inzetten van student-assistenten is mogelijk voor ondersteuning. Daarbij dienen docenten zich bewust te zijn dat student-assistenten in een loyaliteitsconflict met peers terecht kunnen komen. De docent dient maatregelen te nemen om dit te voorkomen. Dit kan door hen juist te selecteren en student-assistenten tijdens het selecteren attent te maken op het feit dat in geval van fraude met hun meewerken ook hen fraude kan worden aangerekend. In zo'n geval van fraude met de medewerking van een student-assistent kunnen ook aan de student-assistent in kwestie sancties worden opgelegd door de examencommissie.

Bij de afname van mini-tentamens waarbij a. individuele input wordt verwacht, b. communicatie tussen studenten tot een minimum dient te zijn beperkt en/of c. het aantal bronnen is beperkt, zijn net als bij eindtoetsen aandachtspunten: 1. de kans op identiteitsfraude, 2. de kans op ongeoorloofde communicatie en 3. de kans op ongeoorloofd brongebruik. Hierop (eventueel steekproefsgewijs) controleren is aan te raden wanneer de eerlijkheid van een cijfer op tussentoetsen in het geding dreigt te komen. Bij detectie van ongeregelheden kan gebruik worden gemaakt van het standaard proces-verbaal (zie Centrale regeling tentamenafname) zodat de casus verder door de examencommissie kan

worden afgehandeld en in geval van fraude een aantekening in het dossier van de student terecht komt zodat recidivisten kunnen worden opgemerkt.

Sanctie opleggen

De examencommissie zal een oordeel vellen over het vermoeden van fraude en kan daarbij in overweging nemen welke informatie vooraf aan studenten is verstrekt en welke maatregelen de docent heeft getroffen om fraude te voorkomen.

7.4 Aandachtspunten tussentoetsen

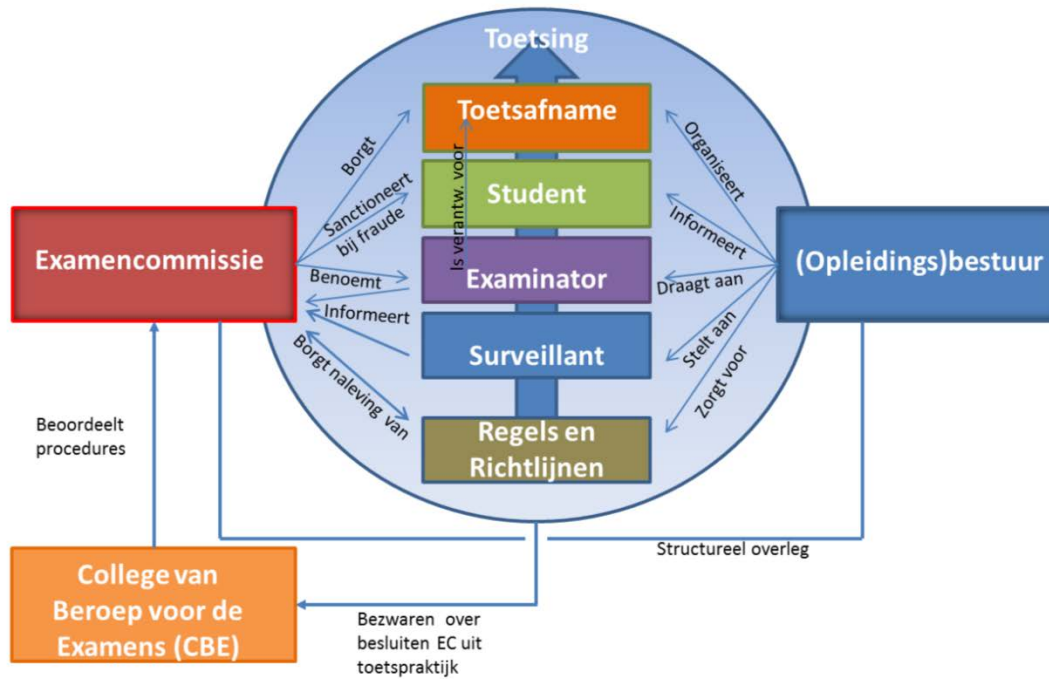
Het succes van tussentoetsen lijkt afhankelijk van een optimaal ontwerp van de toetsing die afhankelijk is van de functie (formatief en in meer of mindere mate summatief) en de gekozen toetsvorm in relatie tot de uitdaging en het nut van de feedback die de toets voor de student zal opleveren. Het is de verantwoordelijkheid van de docent om in de toetsing een optimale balans te vinden tussen de functie(s), de vorm, de uitdaging, de feedback en de beschikbare middelen. Het onderwijsmanagement is vervolgens gezamenlijk verantwoordelijk om de docenten te ondersteunen in het maken van een keuze voor een toetsontwerp en/of het ondersteunen van het gekozen toetsontwerp met faciliteiten wanneer geen goede alternatieve toetsvorm kan worden gevonden waar facilitering niet nodig is.

Tabel 5 geeft een overzicht van acties en de stand van zaken ten aanzien van fraudepreventie bij tussentoetsen.

Tabel 5 Acties ten aanzien fraudepreventie bij tussentoetsen				
Actie	Stand van zaken	Gepland	Gereed	Betrokken partij (en)
Tussentoetsen				
Herijken beleid op tussentoetsen	Werkgroep op te richten voor advies op tussentoetsbeleid:	Dec. 2014 – Sep. 2015		Dean BC

8 Rollen en verantwoordelijkheden

Figuur 2 geeft een overzicht van verantwoordelijkheden die actoren hebben met betrekking tot informeren over, voorkomen van, detecteren van en het opleggen van sancties bij fraude.

Figuur 2 Rollen en verantwoordelijkheden bij TU/e toetsafname (L.W. van Meeuwen, 2014)

9 Literatuurlijst

- Becker, A., Connolly, J., Lentz, P., Morrison, J, (2006). Using the business fraud triangle to predict academic dishonesty among business students. *Academy of Educational Leadership Journal*, 10, 1-12.
- Bloothoofd, G., Hoiting, W., & Russel, K. (2004). Plagiaatbeleid aan de Universiteit Utrecht, faculteiten en opleidingen. Utrecht, Nederland.
- Duggan, F. (2006). Plagiarism: prevention, practice and policy, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 31, 151-154
- Park, C. (2003). In other (people's) words: plagiarism by university students-literature and lessons, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28, 471-488.
- Rienties B., & Arts, M. (2004). Omgaan met plagiaat: van intuïtie naar bewijs. *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 4, 251-264.
- Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, *Signaleren van Fraude*. 31 388, nr. 2
- Van Meeuwen, L.W. (2014). *Adviesnota Peer Assessment voor Toetsing*. TU/e Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek. Verkregen via www.overheid.nl. (2014).